

3. Тимошик М. Життєвий подвиг Івана Огієнка як взірець для наслідування / М. Тимошик // Дивослово. — 2007. — № 1. — С. 40-44.

The article is about the author's impressions from meeting with Metropolitan Hilarion (Ivan Ohienka).

Key words and word-combinations: an extraordinary figure, aristocrat of the spirit, Kamenets National University, living in vol.

Отримано: 30.08.11 р.

Віра Огієнко

Краєзнавець, м. Львів

ПРО БРУСИЛІВСЬКУ СВЯТО-ВОСКРЕСЕНСЬКУ ЗАМКОВУ ЦЕРКВУ (ЗА ОДНОЙМЕННИМ НАРИСОМ ІВАНА ОГІЄНКА)

Історичний нарис про Брусилівську Св. Воскресенську замкову церкву написаний уродженцем містечка Брусилова Радомишльського повіту Київської губернії (тепер Брусилівський район Житомирської області) і виданий державним діячем, православним Митрополитом Іваном Огієнком на основі документів, які зберігалися в цій церкві. Використав він також архівні матеріали.

За І. Огієнком, ще з давніх часів з кінця XVI-го і на початку XVII-го століть Брусилів ділився на дві частини — Старий і Новий Брусилів, тому в ньому існувало дві церкви — Воскресенська Староміська та Воскресенська Новоміська. Це підтверджують й акти 1641 р., тобто, що в Брусиліві було дві церкви.

Воскресенська Староміська церква вперше побудована в Старому Брусиліві, очевидно, декілька років тому назад, в ній до 1907 р. збереглася одна ікона 1654 р. Побудована церква старими володарями поміщиками Бутовичами в їхньому старому замку і за їх рахунок. Спочатку Воскресенська Староміська церква була православною, а після введення в краї Берестейської унії (1595 р.) стала уніатською і довгий час була такою.

З початку XVIII ст. Староміська Воскресенська церква почала руйнуватися, і церковне братство вирішило побудувати нову церкву, а з дерев'яних залишків усієї церкви побудувало школу з правої сторони церкви.

Як свідчать документи Центрального Державного історичного архіву, «Староміська церква була побудована на передзамковій площі старого замку, власне, з давніх часів за річкою Здвиж, в гирло якої впадає річка Брусилівка, Там і знаходиться старий замок власників Брусилова панів Бутовичів, які зайняли Брусилів ще в XVI ст. Вся церковна площа значно вища від навколишньої площі і має вигляд великого насипу. Церква була побудована із соснового дерева, мала три бані (куполи), три золочені хрести, мала четверо дверей та 24-ри вікна без ґрат, покрита гонтою. В іконостасі троє воріт, чотири ікони: Спасителя, Божої Матері, святого Миколая і Воскресіння Христове» (Див. світліну № 1).

Далі читаємо: «Староміська церква в містечку Брусиліві збудована в 1711-1738 рр. і була церквою ткацького цеху, її церковний стиль з трьома банями (Див. світлину № 2)». Але в 1800 році цар Павло I заборонив українцям будувати такі церкви.

Далі в історичному нарисі І. Огієнка зазначено: «В старі часи кладовища знаходилися тільки при церквах, за селом їх почали закладати з кінця XVIII-го ст. При Воскресенській церкві було квадратне кладовище, огорожене невисокими кілками».

Відомо, що тут поховані церковні діячі, рідні самого Івана Огієнка, брат Василь, який служив при церкві, багато інших відомих людей містечка.

«Церквою керувало церковне братство, яке ревно піклувалося про благополуччя свого храму... На свої доходи воно утримувало школу та шпиталь».

Власник Брусилова в 1723-1790 рр. Щасний Чацький, батько відомого діяча освіти Тадея Чацького, видав ерекцію, тобто грамоту для церкви. У ній зазначалося: «Задумав я, по добрій волі, для слави Бога, дати Вознесенській церкві дарунок (фундуш): тому засвідчую на церкву ту землю, на якій тепер стоїть садиба священика з будівлями та садом, а також город, який має 166 ліктів довжини та 76 ліктів ширини, пасовище на 10 косарів».

«В церкві знаходився цінний іконостас, виготовлений місцевими майстрами, коштовні ікони, даровані чумаком Андріємком. В 1770 році церкву відвідували гайдамаки, і Андрій Ільницький зустрічав їх при в'їзді до Брусилова, а також відправив їм богослужіння за православним обрядом». Ця церква знищена, але в документі, переказах, фотографіях, живорух за її відновлення досить широкий.

У державному історичному архіві м. Києва знаходяться документи, які підтверджують наявність і Брусилівської Новоміської церкви.

«Церква ця побудована в 1711 році на кошти прихожан», вона була «дерев'яною на кам'яному фундаменті, однопрестольна, в ризниці знаходився церковний ритуальний позолочений посуд». У 1817 році за приходом налічувалося 166 дворів, 667 чоловіків та 690 жінок. У державному історичному архіві м. Києва зберігається метрична книга Воскресенської церкви та клірові відомості 1817, 1890, 1893 рр. (Ф. 127. — Оп. 702. — Спр. 12. — Аркуш 136-137).

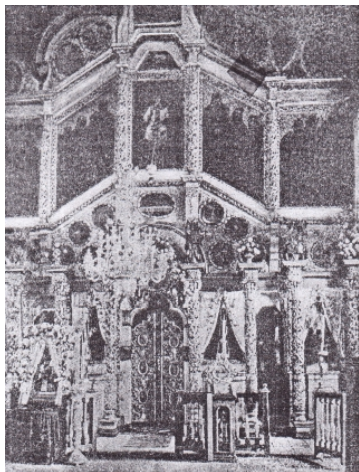
На жаль, відомостей про те, на якій вулиці знаходилась ця церква, в архіві не виявлено.

Замість Св. Воскресенської церкви українського стилю з трьома банями, яка вгоріла в 1746 р. в селищі Брусилів Радомишльського повіту Київської губернії, була збудована вже церква московського синодального стилю з однією банею (куполом) (Див. світлину № 3). Так писав І. Огієнко.

У 1930-ті роки обидві церкви в Брусиліві були зруйновані та пограбовані. З часів незалежності України церкви почали відбудовуватися. Тепер Новоміська Воскресенська церква знаходиться під егідою Московського патріархату, де моляться переселенці з різних областей країни.

А Староміська Воскресенська церква отримала статус Київського патріархату, до якого причетні корінні прихожани м. Брусилова.

Додатки

Світлина № 1 «Старий український іконостас Брусилівської замкової Воскресенської церкви».

Світлина № 2 «Український церковний стиль. Воскресенська замкова церква в м. Брусиліві, збудована 1711-1738 рр».

Світлина № 3 «Московський синодальний стиль. Вознесенська церква в м. Брусиліві, збудована 1846 року замість погорілої старої українського стилю».

Отримано: 20.05.11 р.

УДК 2-23=161.2:2-7(477)(09)

Степан Ярмусь

Колегія Св. Андрія, Вінніпег (Канада)

ПЕРЕСОПНИЦЬКЕ ЄВАНГЕЛІЄ В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ Й УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

У статті йдеться про ранні переклади Св. Письма на українську мову взагалі і Пересопницьке Євангеліє 1561 р., зокрема.

Ключові слова та словосполучення: розмовна мова, власна культура, національні почуття.

«Пересопницьке Євангеліє» (користуюся тут формою середнього роду) один з ширше відомих перекладів Св. Письма українською народною мовою. Переклад цей був започаткований 1556 року в монас-